

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เพลงชาติไทย

ประเทศไทย รวมเลือดเนื้อชาติเชื้อไทย
เป็นประชารัฐ ไผทของไทยทุกส่วน
อยู่ดำรงคงไว้ได้ทั้งมวล
ด้วยไทยล้วนหมาย รักสามัคคี
ไทยนี้รักสงบ แต่ถึงรบไม่ขลาด
เอกราช จะไม่ให้ใครข่มขี่
สละเลือดทุกหยาด เป็นชาติพลี
เถลิงประเทศชาติไทยทวี มีชัยไชโย

สืบเนื่องมาจากบทเพลงชาติไทย อันได้ถูกประพันธ์เนื้อร้องขึ้น โดยหลวงสารานุกรมประพันธ์ (นวล ปาจิณพยัคฆ์) เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๒ ประกอบเข้ากับทำนองซึ่งพระเจนดุริยางค์ (ปิติ วาทยะกร) ได้ประพันธ์ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ดังที่ได้กล่าวนำไว้ข้างต้นนั้น สามารถถอดใจความหรือแปลความหมายออกมาให้ประจักษ์ชัดแจ้งได้ว่า “ประเทศไทยเป็นถิ่นที่รวมชนผู้มีเลือดเนื้อเชื้อชาติของไทยไว้ให้ได้อยู่อาศัยร่วมกัน แผ่นดินทุกส่วนของประเทศไทยย่อมเป็นของชาวไทยทุกคน ประชาชนไทยรักษาแผ่นดินไทยทั้งหมดไว้ได้ ก็ด้วยทุกคนมีน้ำใจสามัคคีรักคนไทยด้วยกันและรักประเทศชาติคนไทยรักที่จะอยู่อย่างสุขสงบ แต่ถ้าจำเป็นต้องรบกับศัตรูแล้วคนไทยไม่เคยขลาดกลัวเลย ไม่มีวันยอมให้ศัตรูหน้าไหนมาข่มขู่ทำลายความเป็นอิสระของชาติไทยได้ ทุกคนยอมสละเลือดทุกหยาดเพื่อชาติไทยอยู่ยั่งยืนจะปกป้องคุ้มครองประเทศไทยให้เจริญรุ่งเรืองยิ่งๆ ขึ้นไป และให้มีแต่ชัยชนะตลอดไป” (ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิ์คัทลิต ฅ อยุธา, ๒๕๒๗: ๑-๒)

ทุก ๘.๐๐ นาฬิกาตรง หรือ ๘ โมงเช้า และ ๑๘.๐๐ นาฬิกาตรง หรือ ๖ โมงเย็นในแต่ละวัน สิ่งทีผลเมืองไทยแทบทุกคนคุ้นเคยเป็นอย่างดีคงจะหนีไม่พ้นไปจากเสียงของเพลงชาติไทย ทั้งที่ถูกแพร่กระจายขยายเสียงผ่านทางสถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุ หน่วยงานราชการต่างๆ ไปจนถึงสถานที่สาธารณะหลายๆ แห่ง อย่างพร้อมเพรียงกัน เพื่อให้พลเมืองไทยทุกคนมีโอกาสดำเนินตรงอย่างสุภาพอ่อนน้อม อีกทั้งแสดงความเคารพนบถอบต่อบทเพลงซึ่งเปรียบเสมือนเป็นดั่งตัวแทนของเอกลักษณ์ประจำชาติ ควบคู่พร้อมไปกับธงไตรรงค์หรือธงชาติไทยด้วยความเต็มใจ จริงใจ ตลอดจนเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันทั้งหมดทุกฝ่าย ด้วยเหตุนี้เองเพลงชาติไทยจึงเป็นเพลงที่หากผู้ใดขึ้นชื่อว่าเป็นคนไทยแล้วไซ้ร้ผู้นั้นก็ย่อมสมควรที่จะขับร้องตั้งแต่บรรคแรกของบทเพลง ได้ไปจนกระทั่งถึงบรรคสุดท้ายออกมาได้อย่างขึ้นใจ ชัดเจน และชัดถ้อยชัดคำ

ทั้งนี้หากจะให้อรรถาธิบายในเรื่องของบทเพลงชาติเพิ่มเติมยิ่งขึ้น ก็สามารถกล่าวได้ว่า บทเพลงชาติไทยนั้น เป็นเพลงเกียรติยศที่ใช้สำหรับทำความเคารพต่อชาติ และเป็นเพลงประวัติศาสตร์ที่บันทึกด้วยเสียงชั้นสำคัญของไทยเพลงหนึ่ง ในขณะนี้มีเพลงเกียรติยศทั้งหมด ๔ เพลงด้วยกัน กล่าวคือ เพลงชาติไทย เพลงสรรเสริญพระบารมี เพลงมหาชัย และเพลงมหาฤกษ์ ซึ่งแต่ละเพลงเกียรติยศนี้ก็จะทำหน้าที่แตกต่างกันออกไป ในกรณีของเพลงชาติไทยนี้ เป็นบทเพลงที่ถูกกำหนดขึ้นมาให้เป็นสัญลักษณ์ประจำชาติ เพื่อสำแดงให้เห็นถึงความเป็นอธิปไตย ความเป็นชาติที่มีเอกลักษณ์จำเพาะตัว อีกทั้งยังบ่งบอกถึงความมีอิสระ มีสิทธิ และมีเสรีภาพโดยชอบธรรมแท้ของมวลชนคนในชาติว่ามีกรรมสิทธิ์แห่งเอกราชอย่างสมบูรณ์สูงสุด มิได้ตกอยู่ภายใต้อิทธิพล หรืออาณัติให้ผู้อื่นผู้ใดได้เข้ามาดขี่ข่มเหง หรือบีบบังคับ ตลอดจนเข้ามาบีบบทบาทในการสนตะพาย ชักจูง หรือชี้นำใดๆ ให้กระทำไปตามประสงค์ของผู้ที่เข้ามาปกครองแต่อย่างใดไม่ ด้วยเหตุนี้เพลงชาติไทยจึงเป็นเสมือนดั่งหลักแหล่งรวมใจให้เกิดสามัคคีธรรมสำนึก อันเกิดแต่การร่วมแรงร่วมใจกันของพี่น้องเพื่อนร่วมชาติทั้งหลาย เพื่อปกป้องพิทักษ์รักษาความเป็นไทยอันเป็นสมบัติที่น่ายกภาคภูมิใจของคนในชาติ มิให้มีอันต้องมลายลับ ดับสูญ และสิ้นชื่อไปไม่เพียงเท่านั้น หากแต่ยังหมายรวมให้รำลึกนึกถึงวีรกรรมของบรรพบุรุษผู้ร่วมเสียดสละละชีพจากการรำศึกต่อสู้ ฝ่าฟันอุปสรรคนานัปการ มาตั้งบ้านแปลงเมือง ให้อุณชนคนรุ่นหลังได้มีแผ่นดินอยู่อย่างร่มเย็นเป็นปึกแผ่นและมีศักดิ์ศรีสืบมาตราบนานเท่าทุกวันนี้ ตลอดจนจะยังคงเป็นเยี่ยงนี้อยู่สืบไปชั่วกาลนาน (โลกประวัติศาสตร์ ๕, ๒ (๒๕๔๒): ๓๗-๔๓)

หากเท้าความย้อนหลังกลับไป แนวความคิดเรื่องเพลงประจำชาติของไทยนั้น เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๕ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๑๔ โดยได้รับอิทธิพลมาจากชาติตะวันตก ที่มีเพลงประจำชาติมาก่อน โดยเฉพาะจากประเทศอังกฤษ จากนายทหารอังกฤษ ๒ นาย ซึ่งเข้ามาเป็นครูฝึกทหารเกณฑ์ในวังหลวงและวังหน้า ในปลายรัชกาลที่ ๔ เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๘๕ ชื่อร้อยเอก อิมเปย์ (Impey) และร้อยเอกนี่อกซ์ (Thomas G. Knox) นายทหารอังกฤษทั้งสองนายนี้ได้ใช้เพลง "ก๊อดเซฟเดอะควีน" (God Save the Queen) เป็นเพลงฝึกสำหรับทหารแตร ซึ่งในอังกฤษได้ใช้เพลง "ก๊อดเซฟเดอะควีน" นี้เป็นเพลงประจำชาติ

เพลงชาติฉบับแรก ของประเทศสยาม ได้อุบัติขึ้นมาเมื่อ พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) ได้ประพันธ์เนื้อร้องขึ้นมาใหม่ โดยใช้ทำนองเดิมของเพลง "ก๊อดเซฟเดอะควีน" และตั้งชื่อเพลงขึ้นใหม่ว่า "จอมราชจงเจริญ" โดยใช้ระหว่างปี พ.ศ. ๒๓๖๕ – พ.ศ. ๒๔๑๔

เพลงชาติฉบับที่สอง หรือฉบับต่อมา จึงเริ่มปรากฏขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๑๔ เมื่อ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงเสด็จประพาสไปยังเมืองสิงคโปร์ ซึ่งในขณะนั้นสิงคโปร์ยังเป็นเมืองขึ้นของประเทศอังกฤษอยู่ พระองค์จึงได้ทรงทอดพระเนตรและสังเกตเห็นว่า กองทหารคูริยางค์ สิงคโปร์ได้บรรเลงเพลง "ก๊อดเซฟเดอะควีน" เพื่อรับเสด็จ และถวายความเคารพต่อพระองค์

ในขณะเดียวกันนั่นเอง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ได้ทรงตระหนักดีว่า ประเทศสยามนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องมีการมีเพลงชาติเป็นของตนเองขึ้น เพื่อสำแดงให้นานาอารยประเทศเห็นถึงความมีเอกลักษณ์ และเอกราชของชาติ ครั้นเมื่อทรงเสด็จนิวัตกลับถึงพระนคร จึงได้ทรงโปรดให้ตั้งคณะกรรมการขึ้น โดยมีพระประคิษฐไพเราะ (ศุภเมธ) พระเสนาะคูริยางค์ (กรุขุนเนตร) และกรมการ เพื่อทรงปรึกษาหาเพลงชาติที่มีความเป็นไทยมาใช้แทน เพลง "ก๊อดเซฟเดอะควีน" คณะกรรมการไทยจึงได้เลือกเพลง "ทรงพระสุบัน" หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า เพลง "บุหลันลอยเลื่อน" ซึ่งเป็นเพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ มาเรียบเรียงเสียงประสานขึ้นใหม่ ให้มีความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น โดย เฮุตเซน (Heutsen) นับเป็นเพลงชาติไทยฉบับที่สอง โดยได้ใช้บรรเลงเป็นเพลงเกียรติยศ ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๑๔ – พ.ศ. ๒๔๓๑

เพลงชาติไทยฉบับที่สาม คือ เพลง "สรรเสริญพระบารมี" (ฉบับปัจจุบัน) ซึ่งประพันธ์ขึ้นโดย ปโยตร์ หรือเปโตร สชูโรฟสกี (Pyotr Schurovsky) นักประพันธ์หรือครุคนตรีชาวรัสเซีย ส่วนคำร้องนั้นเป็นพระนิพนธ์ของสมเด็จพระนริศรานุวัดติวงศ์ฯ ใช้บรรเลงเป็นเพลงชาติ ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๓๑ – พ.ศ. ๒๔๗๕

เพลงชาติไทยฉบับที่สี่ คือ เพลง "ชาติมหาชัย" ใช้เป็นเพลงชาติในระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอย่างในปัจจุบัน โดยคณะราษฎร เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ทั้งนี้โดยอาศัยทำนองเดิมจากเพลง "มหาชัย" ส่วนคำร้องประพันธ์โดย เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา) เพื่อใช้ขับร้องและบรรเลงปลุกเร้าใจประชาชน ให้ก่อเกิดความรักชาติ และสร้างความสามัคคีกันในชาติ ตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยซึ่งเป็นสิ่งใหม่สำหรับประชาชนคนในขณะนั้น

เพลงชาติไทยฉบับที่ห้า คือ เพลงชาติฉบับที่พระเจนดุริยางค์ (ปิติ วาทยะกร) ข้าราชการผู้ควบคุมวงดนตรีเครื่องสายฝรั่ง วงดนตรีกรมศิลปากร วงดุริยางค์ทหารบก วงดุริยางค์ทหารเรือ และวงดุริยางค์ตำรวจ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านดนตรีสากลมากที่สุดในขณะนั้น เป็นผู้รับผิดชอบในการประพันธ์ทำนอง ส่วนคำร้องนั้นประพันธ์และถ่ายทอดโดยขุนวิจิตรมาตรา (สง่า

กาญจนาศพนธ์) ข้าราชการกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งเป็นนักประพันธ์ที่มีความเชี่ยวชาญทั้งด้านตำราเรียน สารคดีประวัติศาสตร์ บทละคร ภาพยนตร์ ตลอดจนผลงานเขียนเนื้อเพลงประกอบภาพยนตร์ยอดนิยมหลายเรื่องในยุคสมัยนั้น เพลงฉบับดังกล่าวนี้ จึงได้ถูกใช้เป็นเพลงชาติระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๗๕ - พ.ศ. ๒๔๗๗ อนึ่ง ในช่วงเวลาใกล้เคียงกันนี้ ได้เกิดเพลงชาติฉบับสังเขปขึ้น โดยการนำเอาทำนองต้นเพลงของเพลงชาติฉบับพระเจนดุริยางค์ (ปิติ วาทยะกร) มาใช้แต่ดนตรีโดยไม่มีคำร้องขึ้นด้วยเช่นกัน

เพลงชาติฉบับที่หก คือ เพลงชาติฉบับพระเจนดุริยางค์ (ปิติ วาทยะกร) ที่เพิ่มคำร้องของนายฉันทน์ ขำวิไล เข้าร่วม ต่อจากคำร้องเดิมที่ถูกตัดทอน และแก้ไขแก้ไขของขุนวิจิตรมาตรา (สง่า กาญจนาคพันธุ์) ใช้เป็นเพลงชาติระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๗๗ ถึงปี พ.ศ. ๒๔๘๒ นับเป็นเพลงชาติที่เป็นฉบับของทาง “ราชการ” ฉบับแรก

สำหรับเพลงชาติฉบับที่เจ็ด หรือฉบับปัจจุบันนั้น เกิดขึ้นเนื่องจากสมัยจอมพล ป. (แปลก พิบูลสงคราม) มีการเปลี่ยนชื่อประเทศจาก “สยาม” มาเป็น “ประเทศไทย” เพื่อเป็นการเอาตัวรอดออกจากสถานการณ์ที่บีบบังคับ และคับขันในขณะนั้น ด้วยการสร้างความหมายที่แสดงให้เห็นถึงความมีอิสระ เสรี และเอกราชของชาติ ผ่านทั้งทางชื่อประเทศ และบทเพลงชาติใหม่ จึงก่อให้เกิดปัญหาเรื่องเนื้อร้องเพลงชาติขึ้นมาอีกหน เพราะในเนื้อร้องมีคำว่า “สยาม” อยู่ ๓ บรรทัด ดังนั้นรัฐบาลจึงจัดประกวดเพลงชาติอีกครั้งใน พ.ศ. ๒๔๘๒ โดยให้ใช้ทำนองเดิมของพระเจนดุริยางค์ (ปิติ วาทยะกร) แต่เนื้อร้องนั้น ให้แต่งใหม่โดยกำหนดให้มีความยาวแค่เพียง ๘ บรรทัดเท่านั้น

ผลปรากฏว่าเนื้อร้องของ พ.อ.หลวงสารานุพันธ์ (นวล ปาจิณพยัคฆ์) ครูสอนภาษาไทย และภาษาอังกฤษประจำโรงเรียนนายร้อยทหารบกในเวลานั้น ได้รับการคัดเลือก ทางสำนักนายกรัฐมนตรีจึงได้ออกประกาศยกเลิกเนื้อเพลงชาติฉบับของขุนวิจิตรมาตรา (สง่า กาญจนาคพันธุ์) และของนายฉันทน์ ขำวิไล อีกทั้งให้เริ่มการใช้เนื้อร้องใหม่ ตั้งแต่วันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๒ โดยรัฐบาลได้ออกประกาศ “รฐนิยมฉบับที่ ๖” ให้ใช้เพลงชาติไทยซึ่งมีทำนองเพลงชาติของพระเจนดุริยางค์ (ปิติ วาทยะกร) ตามแบบที่มีอยู่ในกรมศิลปากร ส่วนเนื้อร้องเพลงชาติให้ใช้บทเพลงของหลวงสารานุพันธ์ (นวล ปาจิณพยัคฆ์) ที่ประพันธ์ขึ้นในนามของกองทัพบก ดังที่เราได้ยินได้ฟังกันอยู่ทุกวันนี้ (เนชั่นสุดสัปดาห์ ๑, ๖๗๘ (๒๕๔๘): ๑๒-๖๗)

หัวข้อประเด็นที่ว่าด้วยเรื่องของการเปลี่ยนแปลงเพลงชาติได้หยุดนิ่ง และเว้นว่างจากการรับรู้ของสังคมไปพักใหญ่ แต่ในขณะเดียวกัน ก็เกิดกระแสระลอกขึ้นมาบ้างเป็นครั้งคราว จวบจนล่าสุดระลอกที่เพิ่งจะปรากฏขึ้นมาเมื่อประมาณกลางปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ที่เพิ่งผ่านมานี้ นั้น เพียงแค่จะทำการปรับปรุงสีต้นดนตรี และเรียบเรียงเสียงประสานขึ้นมาใหม่ ก็เกิดเรื่องราวใหญ่โต ตามมาด้วยเสียงดั่งขรมของคำวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกระฉ่อนครั้งมโหฬารครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ของการเปลี่ยนแปลงเพลงชาติเลยก็ว่าได้

เริ่มต้นจากการที่ พล.อ. สัมพันธ์ บุญญานันท์ ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี และปลัดกระทรวงกลาโหมในเวลานั้น ได้ริเริ่ม คิดค้น และจัดทำโครงการเพื่อช่วยกระตุ้นจิตสำนึกเรื่องความรักชาติ (nationalism) ให้มากขึ้นตามความต้องการของ พล.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น จากนั้นจึงได้จัดส่งทีมงานเข้าไปพูดคุยเจรจากับบริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน) ให้เรียบเรียงแต่เพียงเสียงประสานขึ้นใหม่ ส่วนทำนองและเนื้อร้องนั้นยังให้คงไว้ดังเดิม จนกระทั่งทางบริษัทตอบกลับตกลงที่จะช่วยเหลือตามหน้าที่ และทำสำเร็จออกมาเป็นเพลงชาติฉบับซึ่งถูกเรียบเรียงเสียงประสานขึ้นใหม่ทั้งหมด ๖ รูปแบบ ทั้งนี้ก็เพื่อให้เข้าถึงทุกกลุ่มสังคมย่อยๆ เป้าหมายได้อย่างทั่วถึง อาทิเช่น รูปแบบซึ่งช่วยตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเยาวชนวัยรุ่นที่ชื่นชอบความกระฉับกระเฉง หรือรูปแบบที่สุกนุ่มลึกที่เอาไว้ใช้สำหรับงานราชการ เป็นต้น หลังจากนั้นเมื่อจัดส่งเพลงทั้งหมดให้สำนักงานส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติ เพลงดังกล่าวก็มีอันที่จะต้องถูกเก็บเอาไว้ โดยมีได้ถูกนำออกมาใช้เผยแพร่ในทางปฏิบัติแต่อย่างใดไม่ ทั้งนี้ก็เพราะเป็นที่ทราบกันดีว่าเรื่องของเพลงชาตินั้น เป็นเรื่องของความขลัง และศักดิ์สิทธิ์ที่มีความลึกซึ้ง ละเอียดลออ และอ่อนไหวเป็นอย่างมากในสังคม จึงเป็นเหตุให้คนส่วนใหญ่ในชาติแสดงอาการปฏิเสธตอบกลับมา เมื่อทราบถึงความเคลื่อนไหวที่จะมีการเปลี่ยนแปลงเพลงดังกล่าว (เนชั่นสุดสัปดาห์ ๑, ๖๗๘ (๒๕๔๘): ๑๒) อีกทั้งก่อนหน้านี้ ทางคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติเอง ก็เพิ่งจะตั้ง โครงการจัดทำและเผยแพร่เพลงสำคัญของแผ่นดิน อันมีเพลงชาติรวมอยู่ด้วย ให้ทุกฝ่ายได้ใช้เป็นฉบับต้นแบบมาตรฐานของทางราชการ เหมือนกันหมดทั่วทั้งประเทศ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่ผ่านมายุ่งก่อนแล้ว

ท้ายที่สุดเพลงชาติฉบับที่พระเจนดุริยางค์ (ปิติ วาทยะกร) เป็นผู้ประพันธ์ทำนองไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๕ เท่ากับผ่านการใช้งานมาแล้ว ๗๕ ปี ควบคู่ไปกับเนื้อร้องที่หลวงสารานุประพันธ์ (นวล ปาจิณพยัคฆ์) ได้เขียนขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๘๒ เท่ากับผ่านการใช้งานมาแล้ว ๖๘ ปี นั้น ก็ยังคงดำรงไว้ซึ่งความเป็นเพลงชาติของไทยที่เราใช้กันอยู่ตราบนานเท่าทุกวันนี้

ทั้งนี้และทั้งนั้น โดยหลักฐานภาพรวมจากงานหลายๆ ชิ้น อันปรากฏอ้างอิงอยู่ที่ท้ายเล่มของงานวิจัยในชิ้นนี้ ที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้า รวบรวม และประมวลมาทั้งหมดนั้น สามารถให้อรรถาธิบายโดยสรุปแล้วได้ว่า เพลงชาติไทยของเรานั้น กว่าจะเดินทางสิ้นสุดออกมาเป็นเพลงชาติฉบับที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้นั้น ก็ได้ผ่านการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง และแก้ไขทั้งเนื้อร้องและทำนองมาแล้วถึง ๗ ครั้งด้วยกัน เพราะเนื่องจากเพลงชาติแต่ละฉบับที่เกิดขึ้นมา ส่วนหนึ่งก็โยงยึดและขึ้นอยู่กับเหตุการณ์บ้านเมืองในขณะนั้นๆ เป็นปฐมเหตุสำคัญด้วย

คั้งเมื่ออดีตยุคบุกเบิกเพลงชาติไทยเป็นครั้งแรกนั้น ก็ริเริ่มมาจากแนวความคิดที่ว่าอยากให้ประเทศมีเพลงชาติเป็นของตนเอง เพื่อสำแดงให้ประจักษ์ถึงความมีเอกลักษณ์ ความมีเอกราช และทัดเทียมเท่าทันกับนานาอารยประเทศ

ต่อมาภายหลังเมื่อประเทศได้ก้าวเข้ามาในบรรยากาศของลัทธิชาตินิยมในสภาวะสงคราม เพลงชาติก็ได้ถูกเปลี่ยนไปอีกหลายครั้งหลายครา ในจุดประสงค์ที่ว่าเพื่อรับใช้อุดมการณ์ทางการเมืองเป็นสำคัญ อาทิเช่น การเปลี่ยนเพื่อปลุกกระแสม และชักชวนชี้นำให้คนในชาติเกิดความรู้สึกสามัคคี และร่วมมือร่วมใจกันในการที่จะปกป้องชาติ และอธิปไตยของชาติ จากการรุกรานของชาติอื่นๆ การเปลี่ยนเพื่อสร้างความคุ้นชิน และเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนต่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาสู่ระบอบประชาธิปไตยอย่างในปัจจุบัน การเปลี่ยนเพื่อภารกิจในการลดบทบาท และภาพลักษณ์ ตลอดจนดึงมวลชนออกจากสถาบันพระมหากษัตริย์ ให้กลับกลับมารวมศูนย์กันใหม่อยู่กับสิ่งที่เรียกว่า “รัฐนิยม” ของทางรัฐบาลบริหารประเทศในขณะนั้น การเปลี่ยนเพื่อให้เพลงชาติสั้นลง เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับประเทศอื่นๆ ที่มีความเจริญก้าวหน้าแล้ว การเปลี่ยนให้สอดคล้องกับชื่อประเทศที่เปลี่ยนจาก “สยาม” มาเป็น “ไทย” เพื่อเอาตัวรอดออกจากสถานการณ์ที่บีบบังคับ และคับขันในขณะนั้น ตามสำนวนไทยที่ว่า “รู้หลบเป็นปีกรู้หลีกเป็นหาง” ด้วยการสร้างความหมายที่แสดงให้เห็นถึงความมีอิสระ เสรี และเอกราชของชาติ ผ่านทั้งทางชื่อประเทศ และบทเพลงชาติฉบับใหม่ หรือแม้จะเป็นเพียงความพยายามในการเปลี่ยนครั้งล่าสุด เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มสังคมต่างๆ ได้มากที่สุด ซึ่งไม่ประสบความสำเร็จ ก็ตามที่ เป็นต้น

จนกระทั่งมาถึงยุคปัจจุบันทุกวันนี้ ซึ่งสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ตลอดจนสภาพแวดล้อม โดยมหภาคอื่นๆ ก็ได้แสดงความเป็นอนิจจังไม่เที่ยงแท้ และแปรเปลี่ยนไปตามกาลเวลา กล่าวคือเยาวชนรุ่นหลังๆ ต่างก็เกิดและเติบโตมาในสภาวะแวดล้อมที่ต่างไปจากครั้งอดีต ทั้งจากปัจจัยภายนอกของอิทธิพลอำนาจแห่งกระแสโลกาภิวัตน์ และทุนนิยมเสรีที่ก้าวกระโจนเข้ามาแทรกแซง และถล่มทลายลอกนำความเป็นชาติความเป็นไทยออกไป พร้อมเพรียงเคียงคู่ไปกับปัจจัยภายใน อันเกิดแต่คนในชาติเอง ทั้งที่เป็นพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ ผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญ รัฐบาลบริหารประเทศ อีกทั้งทุกๆ ฝ่ายซึ่งเกี่ยวข้องที่มีได้แลเห็นความสำคัญ ใส่ใจ ตลอดจนมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อการอบรมบ่มเพาะ และปลูกฝังความคิดความงามและคุณค่าอันสูงส่งแห่งความรักชาติ ให้แก่นุชนรุ่นลูกรุ่นหลานเท่าที่สมควรจะเป็น ผลลัพธ์ที่ตามมาจากมูลเหตุข้างต้นจึงไม่น่าแปลกใจเลยว่าประชาชนคนในชาติรุ่นหลังๆ น้อยคนนักที่จะมีการรับรู้ แสดงความรู้สึกรักชาติซึ่งและภาคภูมิใจในบทเพลงซึ่งบ่งบอกถึงความเป็นชาติ หรือแสดงปฏิกิริยาตอบสนองกลับมามีด้วยพฤติกรรมที่น่ายกย่องเอาเยี่ยงในความรักชาติ โดยการยืนตรงสำรวจพร้อมกับเปล่งเสียงร้องออกมาด้วยความจริงใจเต็มใจ และเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันทุกฝ่าย ในทางตรงกันข้าม พฤติกรรมที่น่าชื่นชมดังกล่าวนี้ ส่วนหนึ่งเลยก็ว่าได้ กลับมิให้เห็นกันอย่างดาษดื่น ทั้งในสถานที่ราชการ และสถานศึกษาแทบทุกแห่ง โดยเป็นไปในลักษณะที่จำต้องปฏิบัติกันไปตามหน้าที่ ความรับผิดชอบ หรือตามกฎระเบียบ กฎเกณฑ์ข้อบังคับต่างๆ ที่ได้ระบุเอาไว้ หาปฏิบัติกันด้วยความจริงใจแต่อย่างใดไม่ ในขณะเดียวกัน

นั้น ประชาชนคนทั่วไปส่วนมากเองก็มีพฤติกรรมไม่ต่างไปจากที่ได้กล่าวมา กล่าวคือ เมื่อได้ยินเพลงชาติก็สักรแต่ว่าขอให้ยืน บ้างก็ยืนไปเพราะความเคยชิน บ้างก็ยืนไปเพราะกลัวผิดประเพณีนิยมและวิถีประชา บ้างก็ยืนไปเพราะทำไปตามค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคมเหมือนที่คนอื่นเขาทำกัน บ้างที่เห็นกันได้ทั่วไป ก็ยืนไปด้วยร้องไปด้วย แต่ที่ร้องแบบไม่เต็มเสียงสักเท่าไร ประคองว่าเป็นเรื่องที่น่าอาย ไม่สมควรให้ผู้อื่นได้รับรู้ถึงความรักชาติของตนเอง หรือบ้างที่ไม่ค่อยจะได้เห็นกันบ่อยถ้าไม่สังเกต ก็มักจะแสร้งทำเป็นเหมือนกับว่า ไม่ได้ยินได้ฟังอะไรทั้งสิ้น คือทำเป็นไม่สำนึกหรือสำนึกหนาว ประหนึ่งว่าตนเองไม่ใช่คนไทย จึงไม่จำเป็นต้องกระทำการใดๆ ออกมาเมื่อได้ยินเพลงชาติก็มีและอีกมากมายหลายหลากเหตุผลด้วยกัน

จากข้อเท็จจริงข้างต้น จึงไม่เป็นการเกินเลยแต่อย่างใดที่จะกล่าวว่าเพลงชาติไทยนั้นเป็นบทเพลงของภาครัฐ ซึ่งมีสังขารดำรงอยู่ได้เพียงเฉพาะกาลเท่านั้น ไม่มีพลังความสามารถพอเพียงที่จะตอบสนองความต้องการของทุกคนทุกกลุ่มในชาติได้อย่างถ้วนทั่ว ตลอดจนมิได้มีกำลังครอบคลุมไปบรรจบกับความหมายของชาติได้อย่างแท้จริงทุกยุคทุกสมัยไม่

ดังนั้นเพลงชาติจึงเป็นแต่เพียงเพลงเฉพาะกาล มิใช่เป็นเพลงอมตะตลอดกาลแต่อย่างใด กล่าวคือ เมื่อเหตุการณ์บ้านเมืองเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ก็มักจะเกิดปฏิกิริยาของคนส่วนหนึ่งในชาติไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง อย่างดีที่สุดก็คือ เกิดมีการแสดงทัศนคติความคิดเห็นจากใครคนใด หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่ลุกขึ้นแสดงตัวออกมา ไปจนถึงรวบรวมผู้ที่มีความคิดเห็นในแนวทางเดียวกันให้ออกมาเรียกร้องอย่างสุภาพสันติต่อข้อเสนอที่ให้มีการปรับเปลี่ยนแก้ไขเพลงชาติให้สอดคล้อง และเป็นไปตามเหตุการณ์บ้านเมืองที่ปรากฏขึ้นในขณะนั้นๆ หรือในทางที่ขำแย่ที่สุดอันมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์ซึ่งเกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน ก็คือ ต่างคนต่างฝ่ายต่างไม่ได้ให้ความสำคัญ ไม่แยแสสนใจ และไม่เสนอตัวเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อเรื่องของเพลงชาติเลย ประหนึ่งว่าประเทศไทยนี้ไม่มีเพลงชาติ ดังที่ได้เคยเปรยไว้แล้ว หากจะดีก็แต่ทำตัวเป็นนักวิจารณ์จอมตำหนิติติงจะเหลือไว้ก็แต่กลุ่มคนเพียงหยิบมือขนาดย่อม ซึ่งถึงแม้ว่าจะมีอำนาจบริหารสั่งการที่มากอยู่พอตัวก็ตาม แต่ก็ไม่เพียงพอที่จะไปคัดล้าง หรือต่อกรกับคนอื่นอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่อึ้งขังขอบ หรือมีส่วนร่วมใดๆ กับเรื่องนี้ได้เลย

สิ่งที่อุบัติขึ้นตามมา และเห็นได้ชัดเจนจึงมีแต่เพียง ปรากฏการณ์ของการผลัดภาระหน้าที่ความรับผิดชอบซึ่งกันและกัน เพราะต่างฝ่ายต่างก็ไม่อยากที่จะหลวมตัวเข้าไปยุ่งเกี่ยว หรือหยิบจับนำภัยย้อนกลับมาสู่ตัวด้วยกันทั้งสิ้น สิ่งที่หลงเหลือไว้จึงมีแต่เพียงซากของเพลงชาติฉบับต่างๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งถูกทอดทิ้งและลงกลอนล้นดาลเอาไว้เบื้องหลังสังคม ได้แต่เฝ้ารอคอยให้ใครซักคนที่อาจเป็นไปได้ทั้งผู้หาญกล้า หรือไม่รู้ชื่อ โหน่อีเหน่ เข้ามาปิดฝุ่น และรื้อความมันออกมาใหม่ในกาลข้างหน้า ซึ่งก็ไม่ทราบว่าจะยาวนานอีกซักเพียงใด

จากจุดนี้เอง หลังจากที่ได้พรรณนาให้เห็น และตระหนักถึงสภาพปัญหาที่เป็นอยู่โดยมหภาคของเพลงชาติไทย ทั้งในบริบทซึ่งเกี่ยวเนื่องกับเรื่องของการสื่อสาร และอื่นๆ ไปไม่มากนักน้อยแล้วนั้น ผมทบทวนกับเท่าที่ผ่านมานี้ยังไม่เคยมีงานวิจัยชิ้นใดเลยที่เพิ่งเล็งมาให้ความสนใจต่อปัญหาของเพลงชาติไทยอย่างเจาะจง และเต็มพิกัดเท่าที่มึความคิดว่าจะทำนี้มาก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการสื่อสาร ซึ่งเน้นไปที่ตัวผู้รับสารด้วยแล้วนั้น ยิ่งหาได้ยากยิ่ง หากจะมีก็มีแต่งานวิจัยที่ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้ฟังเพลงชาติฉบับปัจจุบัน เปรียบเทียบกับเพลงชาติฉบับทางเลือกอื่นๆ ในจุดประสงค์ที่ว่า เพื่อช่วยในการตัดสินใจต่อการเปลี่ยนแปลงเพลงชาติฉบับที่ใช้กันอยู่เท่านั้นเอง มิได้ลงลึกหรือขยายวงการศึกษาถึงผู้ฟังเพลงชาติออกไปยังเหลี่ยมมุมที่น่าสนใจอื่นๆ เลยแต่อย่างใด นอกเหนือไปจากนั้นก็ยังมีงานวิจัยที่อยู่ในปริมณฑลใกล้เคียง ซึ่งไม่ตรงชะติเดียว อาทิเช่น งานวิจัยในประเทศของ วรรณลดา พิรุณสาร ที่ศึกษาเรื่อง "การสื่อความหมายในเพลงปลุกใจสี่เหล่าทัพ" (๒๕๔๓) งานวิจัยของ สิรินคร กิรติบุตร ที่ศึกษาเรื่อง "เพลงปลุกใจไทย (พ.ศ.๒๔๗๕-๒๕๒๕) การวิเคราะห์ทางการเมือง" (๒๕๒๕) หรืองานวิจัยของ ประจักษ์ สังเกต ที่ศึกษาเรื่อง "เพลงปลุกใจของพลตรีหลวงวิจิตรวาทการ" (๒๕๔๐) อีกทั้งงานวิจัยของ พิชญ์สินี บำรุงนคร ที่ศึกษาเรื่อง "ลักษณะความเป็นอมตะของเพลงสุนทราภรณ์" (๒๕๔๓) รวมทั้งงานวิจัยของ นวรัตน์ มหารนกุล ที่ศึกษาเรื่อง "ปัญหาเกี่ยวกับการสื่ออารมณ์ และความรู้สึกรักของคนตรีบรรเลง" (๒๕๔๖) รวมไปถึงงานวิจัยของ เกศริน พนารังสรรค์ ที่ศึกษาเรื่อง "ผลของเพลงสอนภาษาอังกฤษที่มีต่อทัศนคติ การแสวงหาความรู้ ความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ของผู้ฟัง" (๒๕๔๓) หรืองานวิจัยของ นฤมล ทับจุมพล ที่ศึกษาเรื่อง "การใช้สื่อในการสร้างอุดมการณ์ทางการเมือง: ศึกษาจากบทเพลงของทางราชการ" (๒๕๓๑) ฯลฯ ตลอดจนงานวิจัยในต่างประเทศของ มาเรีย อีซาเบ็ล มาโย ฮาร์พ (Mayo-Harp, Maria Isabel) ที่ศึกษาเรื่อง "National Anthems and Identities: The Role of National Anthems in The Formation Process of National Identities" (2001) (เพลงชาติและเอกลักษณ์ บทบาทของเพลงชาติในกระบวนการสร้างเอกลักษณ์ของชาติ, ๒๕๔๔) งานวิจัยของ มาเรีย โชหัว (Maria Chow) ที่ศึกษาเรื่อง เรื่อง "Representing China musically: A Chinese conservatory and China's musical modernity, 1900 - 1937" (2005) (ดนตรีที่สื่อแทนจีน โรงเรียนดนตรีในจีนและดนตรีสมัยนิยมของจีน, 1900-1937, ๒๕๔๘) และงานวิจัยของ วาร์เฮิร์สต์ (Warhurst) ที่ศึกษาเรื่อง "Nationalism and Republicanism in Australia - The Evolution of Institutions, Citizenship and Symbols" (1993) (ลัทธิชาตินิยม และการปกครองระบอบสาธารณรัฐในออสเตรเลีย ในประเด็นที่ว่าด้วยเรื่องของ วิวัฒนาการของสถาบัน ฐานะประชากร และสัญลักษณ์, ๒๕๓๖) หรืองานวิจัยของ คาเร็น เซรูโล่ (Karen Cerulo) ที่ศึกษาเรื่อง "Variations in Musical Syntax: Patterns of Usage and Methods of Measurement" (ความเปลี่ยนแปลงในการสร้างโครงสร้างทางดนตรี ในกรณีของ ตัวอย่างการใช้ และวิธีการวัด) เป็นต้น

จากมูลเหตุทั้งหมดข้างต้นนี้ กอปรกับการที่ผู้วิจัยเอง ในฐานะที่เป็นคนไทยคนหนึ่งผู้ซึ่งแลเห็นถึงความน่าสนใจ และความสำคัญ ตลอดจนอยากมีส่วนร่วมรับผิดชอบแก้ไขปัญหาในประเด็นที่ว่าด้วยเรื่องของเพลงประจำชาตินี้ ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับที่ตัวผู้วิจัยเองมีความรู้ ความสามารถ อีกทั้งมีความเต็มใจที่จะลงมือลงแรงช่วยเหลือ ดังที่เป็นอยู่นี้ด้วยแล้ว ก็คงจะยิ่งเป็นการดีไม่น้อยหากจะลงมือทำการศึกษาวิจัยให้สำเร็จออกมาเป็นรูปธรรมคู่สักที

มิเช่นนั้นแล้ว หากไม่มีผู้ใดเป็นผู้ริเริ่ม หรือร่วมมือร่วมใจกัน สะสางและแก้ไขปัญหาของเรื่องดังกล่าวที่หมักหมมมาเป็นเวลานานนี้ ไม่ประเด็นใดก็ประเด็นหนึ่ง ให้กะเทาะหลุดออกไป ที่ละประเด็นๆ แล้วละก็ ประเทศชาติอันประกอบไปด้วยหน่วยย่อยๆ ต่างๆ ในสังคมของเรานี้ ก็คงน่าจะต้องเกิดประเด็นปัญหา ไม่ในทางใดก็ทางหนึ่ง และไม่มากก็น้อยเป็นแน่แท้ ทั้งนี้ประจักษ์เห็น และเป็นสักขีพยานยืนยันได้จาก ขนาดสิ่งที่เรียกได้ว่าเป็นหนึ่งในเสาเอกที่คอยช่วยทำหน้าที่เป็นหลักยึดสำคัญแห่งความรู้รักสามัคคีในชาติบ้านเมืองให้ประชาชนทุกคนเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันนั้น ยังหาผู้ใด หรือหาผู้น้อยคนนักที่จะตระหนักนึกถึงแล้วละก็ จะให้หาญกล้า ไปฝากความหวังอันใดไว้ได้อีก เพราะขนาดสิ่งซึ่งมีความใกล้ชิด ตลอดจนสำคัญจำเป็นต่อตนเองในการครองชีพอย่าง เป็นสุขอยู่ในผืนแผ่นดินไทยนี้ ยังไม่พยายามที่จะทำความรู้จัก ทำความเข้าใจให้ถ้วนทั่ว และถ่องแท้กันเลย

ด้วยเหตุนี้เองผู้วิจัยจึงเห็นสมควรอย่างยิ่งที่นำจะมีการลงลึกศึกษาทำวิจัยถึงประเด็นของเพลงชาติไทยในบริบทซึ่งผู้วิจัยมีความรู้ความสามารถที่เพียงพอ อันเกี่ยวเนื่องกับเรื่องของการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการเน้น ไปที่เหลี่ยมกระรัตอื่นๆ ของผู้รับสาร หรือในที่นี้คือผู้ที่ได้ยิน ได้ฟังเพลงชาติ ที่ยังคงหลงเหลือ และเรียกร้องให้ผู้วิจัยสนใจลงมือศึกษาให้เป็นรูปธรรมต่อไป ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการรับรู้ ความรู้สึก และปฏิกิริยาตอบสนองทางกายภาพ ตลอดจนความสำนึก และความรักที่มีให้ต่อชาติ ผ่านบทเพลงที่ได้ยิน ได้ฟัง เป็นต้น

ไม่เพียงแต่ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น อีกเหลี่ยมมิติหนึ่งทางฝ่ายของผู้รับสาร ซึ่งมีความสำคัญและน่าสนใจที่จะศึกษาในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอยู่ในสภาวะสังคมไทยยุคปัจจุบันนี้ ก็คงจะหลุดไปไม่พ้นจากประเด็นที่ว่าด้วยเรื่องของช่วงชั้นหรือชนชั้นทางสังคม ที่นับวันก็จะยิ่งทวีช่องว่างของการแบ่งพรรคแบ่งพวก และแตกความสามัคคีซึ่งกันและกันอย่างเห็น ได้ชัด เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ประเด็นที่น่าศึกษาดังกล่าวจึงอยู่ที่ว่า แต่ละชนชั้นทางสังคมข้างต้นนั้น จะเกิดความสำนึกและรักชาติเป็น ไปในทิศทางใด เมื่อได้ยิน ได้ฟังบทเพลงชาติไทย ทั้งนี้เมื่อขยายความแล้วจะเห็นได้ว่า ความน่าสนใจของประเด็นนี้นั้น อยู่ตรงที่ ชนชั้นทางสังคมใด สมควรที่จะมีความสำนึกและรักชาติมากกว่ากัน ระหว่างชนชั้นบนและชนชั้นกลางที่หลายฝ่ายเห็นว่าเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงของการขับเคลื่อนทางสังคม กับชนชั้นล่างที่ก็มีอีกหลายฝ่ายเห็นว่าเป็นเพียงพื้นเพองเสริมที่ได้แต่คอยช่วยให้การขับเคลื่อนดังกล่าวเป็น ไปได้โดยราบรื่นเท่านั้น มิได้มีความสลักสำคัญอะไรมากนัก หรือในอีกทางหนึ่งซึ่งความแตกต่างทั้งคู่นั้น ควรจะสอดคล้องบรรสานเข้าหากันด้วยความสำนึกและรักชาติอย่างเป็นเอกภาพ โดยทั่วกันทุกฝ่าย

ณ จุดนี้เอง หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการประมวลและ ตรวจสอบมูลเหตุทั้งหลายทั้งปวงข้างต้นนี้อย่าง ชัดแจ้งแล้วว่า สามารถและสมควรที่จะหยิบยกประเด็นปัญหาใดมาลงลึกศึกษาในครั้งนี้นั้น ก็เป็น อันสมควรแก่กาล โอกาสที่ผู้วิจัยนั้นจำเป็นต้องพินิจลงความเห็นแล้วว่า ผู้วิจัยเกิดความสนใจอย่าง สูงสุดในการที่จะศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ด้วยโจทย์หลักในการวิจัยคือ “เพลงชาติฉบับที่ใช้กันอยู่ใน ปัจจุบันนี้ มีประสิทธิภาพในการสร้าง ความสำนึก และความรักที่มีให้ต่อชาติได้หรือไม่ และ อย่างไร” นอกจากนี้แล้ว ผู้วิจัยยังเกิดความสนใจใคร่รู้เพิ่มเติมต่อไปอีกว่า “ผู้รับสาร หรือในที่นี้คือ ชนชั้นทางสังคมต่างๆ นั้น จะเกิดผลกระทบในทางใดทางหนึ่งหรือไม่และอย่างไร เมื่อได้ยิน ได้ฟัง เพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน”

ทั้งนี้และทั้งนั้น ผลของการวิจัยที่จะออกมานั้น ผู้วิจัยมีเจตจำนงที่จะใช้เป็นแรงผลักดันขั้น กระตุ้นให้ทั้งทางภาครัฐบาลไทย และสถาบันทางสังคมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการศึกษา สถาบัน ครอบครัวยุโรป ทั่วโลกจนทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไกลลงไปจนถึงแต่ละปัจเจกบุคคลในชาติ ให้ได้ สำนึกระลึกถึงบทบาทหน้าที่ และความมีส่วนร่วมรับผิดชอบของตนเอง ต่อคุณค่าแห่งความดี ความงาม และความสำคัญของเพลงชาติไทย มากพอเพียงที่จะลงมือกระทำการปฏิบัติอะไรบางสิ่ง บางอย่างให้เกิดแก่นสารสัมฤทธิ์ และสารประโยชน์ตามมา ทั้งนี้อาจจุดประกายเริ่มต้นแห่งความเป็น เอกภาพ ตั้งแต่การอบรมบ่มเพาะ และปลูกฝังเยาวชนคนไทยให้ร่วมกันเกิดความรู้สึกรักชาติ ไม่ทางใดก็ทางหนึ่งเป็นประเดิม ก็คงจะประเสริฐมิใช่น้อยเลย

ในทางกลับกันผู้วิจัยหาได้มีจุดมุ่งหวังที่จะให้นำเอาผลที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาที่ปลายเหตุใน ลักษณะที่เบ็ดเสร็จ และสำเร็จรูปด้วยการนำไปประกอบการใช้เป็นเครื่องมือเสริมเพื่อช่วยกระตุ้น หรือส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรืออนุรักษ์ไว้ซึ่งเพลงชาติที่มีอยู่เดิมให้เป็นวัฏจักรที่เวียนวน เช่นนี้ต่อไปไม่ เพราะเนื่องจากเพลงชาตินั้นมีปฐมลักษณะเด่นที่ว่า เป็นบทเพลงเฉพาะกาล ดังนั้นไม่ว่าจะเปลี่ยนใหม่ไปอีกซักกี่หนก็ตาม ก็ยังคงเป็นสังขรณ์ที่จะต้องมิชักวันหนึ่งที่บทเพลงที่ว่าใหม่นั้นเสื่อมความน่าหลงใหลพึงพอใจลง และจะเป็นอยู่เช่นนี้เรื่อยไป หามีแก่นสารอันใด คงค่าคู่ควร แก่การประสบสัมพัทธ์ต่ออย่างใดไม่ ในทางตรงกันข้ามเนื้อหาสาระที่แท้จริงนั้นกลับไปตกผลึกอยู่กับความตระหนัก สำนึก และจงรักภักดีต่อคุณค่าของชาติบ้านเมือง ซึ่งแสดงออกมาให้เห็นได้ ชัดเจนในรูปของการรับรู้ ความรู้สึก และปฏิกิริยาตอบสนองทางกายภาพ เมื่อได้ยินเพลงชาติ ต่างหากเล่า กล่าวคือสาระสำคัญข้างต้นนี้มีสภาวะที่อยู่เหนือ หรือหลุดพ้นออกไปจากเขตครอบ เดิมๆ ที่ถูกจองจำเอาไว้ โดยสรุปรวบยอดแล้วก็คือ トラบนานเท่านั้นที่ประเทศไทยยังคงมีเพลง ประจำชาติให้ได้ยิน ได้ฟังกันอยู่ ไม่ว่าจะเปลี่ยนแปลงไปซักอีกกี่ครั้งก็คราก็ตามที พหุติกรรมหรือ ปรากฎการณ์ที่น่าสนใจใคร่รู้ และชวนให้ประชิดติดตามเช่นที่กล่าวมานี้ ก็ยังคงดำรงอยู่ไปตราบนานเท่านั้นนั่นเอง

๑.๒ คำถามนำวิจัย

๑.๒.๑ เพลงชาติไทยฉบับปัจจุบันมีประสิทธิภาพในการสร้างความสำนึก (consciousness) และความรักชาติ (nationalism) ได้หรือไม่และอย่างไร

๑.๒.๒ ชนชั้นทางสังคมเกิดการรับรู้ (perception) ความรู้สึก (feeling) และปฏิกิริยาตอบสนองทางกายภาพ (physical reaction) หรือไม่และอย่างไร เมื่อได้ยินได้ฟังเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน

๑.๒.๓ ชนชั้นทางสังคมเกิดความสำนึก (consciousness) และความรักชาติ (nationalism) หรือไม่และอย่างไร เมื่อได้ยินได้ฟังเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน

๑.๓ วัตถุประสงค์หลักของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อวิเคราะห์และประเมินให้ทราบถึงประสิทธิภาพในการสร้างความสำนึก (consciousness) และความรักชาติ (nationalism) ของเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ให้ทราบถึงการรับรู้ (perception) ความรู้สึก (feeling) และปฏิกิริยาการตอบสนองทางกายภาพ (physical reaction) ของชนชั้นทางสังคม เมื่อได้ยินเพลงชาติไทย

๑.๓.๓ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ให้ทราบถึงความสำนึก (consciousness) และความรักชาติ (nationalism) ของชนชั้นทางสังคม เมื่อได้ยินเพลงชาติไทย

๑.๔ ข้อสันนิษฐานของการวิจัย

๑.๔.๑ เพลงชาติไทยฉบับปัจจุบันมีประสิทธิภาพในการสร้างความสำนึก (consciousness) และความรักชาติ (nationalism) ที่ลดน้อยถอยเสื่อมลงไป ตลอดจนยังไม่พอเพียงกับที่พึงสมควรจะเป็น

๑.๔.๒ ชนชั้นทางสังคมเกิดการรับรู้ (perception) ความรู้สึก (feeling) และปฏิกิริยาตอบสนองทางกายภาพ (physical reaction) ที่แตกต่างกันไป เมื่อได้ยินได้ฟังเพลงชาติไทย

๑.๔.๓ ชนชั้นทางสังคมเกิดความสำนึก (consciousness) และความรักชาติ (nationalism) ที่แตกต่างกันออกไป เมื่อได้ยินได้ฟังเพลงชาติไทย

๑.๕ ข้อตกลงเบื้องต้น

เนื่องจากส่วนหนึ่งของการวิจัยในครั้งนี้ มุ่งที่จะวิเคราะห์และประเมินให้ทราบถึงประสิทธิภาพในการสร้างความสำนึกและความรักชาติของบทเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน ดังนั้นเพื่อความเหมาะสมแล้ว ผู้วิจัยจึงได้คำนึงเน้นถึงการศึกษาและวิเคราะห์บทเพลงดังกล่าวภายใต้บริบทของสังคมยุคปัจจุบันเป็นสำคัญ โดยทั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเอาบริบทของสังคมยุคอดีตซึ่งบทเพลงชาติไทยได้ถือกำเนิดขึ้นมา เป็นส่วนเสริมในการปูพื้นฐานความรู้ทางประวัติศาสตร์ของเรื่องดังกล่าวเท่านั้น

๑.๖ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

เพลงชาติไทย (The Thai National Anthem) หมายถึง เพลงประวัติศาสตร์ที่บันทึกด้วยเสียงขึ้นสำคัญเพลงหนึ่งของไทย ซึ่งมีสถานะเป็นเพลงเกียรติยศ อันเป็นสัญลักษณ์ประจำชาติ ซึ่งมีเจตจำนงไว้ใช้สำหรับทำความเคารพต่อชาติ โดยในที่นี้ได้หมายเฉพาะไปถึง เพลงชาติไทยฉบับที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน อันได้ถูกประพันธ์ทำนองขึ้นโดย พระเจนดุริยางค์ (ปิติ วาทยะกร) เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๕ ควบคู่ไปกับเนื้อร้องที่ได้ถูกประพันธ์ขึ้นโดย หลวงสารานุกรมประพันธ์ (นวล ปาจิณพยัคฆ์) เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๒ ซึ่งในที่นี้ ตามปรกติวิสัยโดยรวมแล้ว เพลงชาติฉบับดังกล่าว ได้ถูกเปิด และสามารถได้ยินได้ฟังกันได้เป็นประจำ ในเวลา ๘.๐๐ นาฬิกาตรง หรือ ๘ โมงเช้า และ ๑๘.๐๐ นาฬิกาตรง หรือ ๖ โมงเย็น ของทุกวัน ตามสถานที่ต่างๆ อาทิเช่น สถานศึกษา สถานที่ราชการ หรือสถานที่สาธารณะอื่นๆ เป็นต้น

ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง ความสามารถของบทเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน ในการสื่อความหมายผ่านองค์ประกอบที่สำคัญทางดนตรี อันนำมาซึ่งความสำนึก และความรักที่มีต่อชาติให้เกิดขึ้นมาได้ ณ ช่วงเวลา และสถานที่ซึ่งมีการเปิดให้ได้รับฟังกันในแต่ละวัน

ผลกระทบ (Effects) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นตามมาหลังจากที่ได้ยินได้ฟังเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน ในอันที่จะนำมาซึ่งผลกระทบใน ๕ มิติที่แตกต่างกัน อันได้แก่ มิติของการรับรู้ มิติของความรู้สึก มิติของปฏิกิริยาตอบสนองทางกายภาพ ตลอดจนมิติของความสำนึก และมิติของความรักที่มีต่อชาติ ของชนชั้นทางสังคมต่างๆ ที่ได้ยินได้ฟังเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน ณ ช่วงเวลา และสถานที่ซึ่งมีการเปิดให้ได้รับฟังกันในแต่ละวัน

การรับรู้ (Perception) หมายถึง กระบวนการ และปฏิกิริยาตอบสนองในเชิงจิตใจ อันยึดโยงอยู่กับการจำได้หมายรู้ ว่าเพลงชาติไทยนั้นมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์อันใดกับตนเอง ของชนชั้นทางสังคมต่างๆ ที่ได้ยินได้ฟังเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน ณ ช่วงเวลา และสถานที่ซึ่งมีการเปิดให้ได้รับฟังกันในแต่ละวัน

ความรู้สึก (Feeling) หมายถึง กระบวนการ และปฏิกิริยาตอบสนองในเชิงอารมณ์ อันสัมพันธ์กันกับอารมณ์ความรู้สึกในด้านที่ดีต่างๆต่อเพลงชาติไทย รวมไปถึงเพลงชาติไทยนั้นมีอิทธิพลและผลกระทบต่ออันใดกับตนเอง ของชนชั้นทางสังคมต่างๆ ที่ได้ยินได้ฟังเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน ณ ช่วงเวลา และสถานที่ซึ่งมีการเปิดให้ได้รับฟังกันในแต่ละวัน

ปฏิกิริยาตอบสนองทางกายภาพ (Physical reaction) หมายถึง กระบวนการ และปฏิกิริยาตอบสนองในเชิงพฤติกรรม ร่างกาย หรือสรีระภายนอก อันเกี่ยวโยงอยู่กับการแสดงออกมาซึ่งพฤติกรรมหรือวิถีปฏิบัติบางประการ อาทิเช่น การยืนตรง และเปล่งเสียงร้องตาม ฯลฯ ของชนชั้นทางสังคมต่างๆ ที่ได้ยินได้ฟังเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน ณ ช่วงเวลา และสถานที่ซึ่งมีการเปิดให้ได้รับฟังกันในแต่ละวัน

ความสำนึก (Consciousness) หมายถึง การนึกคิดได้ถึงบุญคุณ หรือคุณค่าความสำคัญของทั้งประเทศชาติ บรรพชน และมรดกตกทอดต่างๆ รวมไปถึงสารประโยชน์อื่นๆ ที่ยังคงสืบทอดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน อันนำไปสู่การเล็งเห็นถึงลักษณะที่มีอยู่ร่วมกันของคนในชาติ ไม่ว่าจะเป็นเอกลักษณ์ เจตนารมณ์ ชาติธรรม และอื่นๆ ตลอดจนการตระหนักว่าตนเองนั้น ก็เป็นส่วนหนึ่งในชาติทั้งหมด รวมไปถึงความเข้าใจและเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ตลอดจนความมีส่วนร่วมรับผิดชอบ และปรารถนาที่จะทำอะไรบางอย่างบางอย่าง เพื่อเป็นการตอบแทนประเทศชาติของตนร่วมกัน ของชนชั้นทางสังคมต่างๆ ที่ได้ยินได้ฟังเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน ณ ช่วงเวลา และสถานที่ซึ่งมีการเปิดให้ได้รับฟังกันในแต่ละวัน

ความรักชาติ (Nationalism) หมายถึง ความรู้สึกผูกพัน ห่วงเหวน และเป็นเจ้าของในทุกๆ องค์ประกอบที่เป็นของชาติร่วมกัน อีกทั้งความพึงพอใจ ภาคภูมิใจ และนิยมชมชอบ รวมไปถึงความจงรักภักดีอันสูงสุดที่สามารถมีให้ได้แก่ประเทศชาติ และหมู่ชนที่มีชาติพันธุ์เดียวกันกับตน ซึ่งก่อให้เกิดอารมณ์ร่วม ในอันที่จะเสียสละเพื่อชาติ ของชนชั้นทางสังคมต่างๆ ที่ได้ยินได้ฟังเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน ณ ช่วงเวลา และสถานที่ซึ่งมีการเปิดให้ได้รับฟังกันในแต่ละวัน

ชนชั้นทางสังคม (Social classes) หมายถึง กลุ่มบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ที่ถูกจำแนกแยกประเภทตามสังคม (Social Categories) ด้วยลักษณะทางสังคมที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยในที่นี้ได้หมายถึงเฉพาะไปยังกลุ่มชนชั้นทางสังคมที่มีการดำเนินชีวิตประจำวันอยู่ในปริมณฑลทั้ง ๕๐ เขตของกรุงเทพมหานคร เท่านั้น ซึ่งสำหรับงานวิจัยชิ้นนี้นั้น จะทำการจำแนกแยกย่อยกลุ่มชนชั้นดังกล่าวตามตัวชี้วัด (Indicators) ออกเป็นทั้งหมด ๓ กลุ่มหลักๆ ด้วยกัน อันได้แก่ หนึ่งคือ กลุ่มของชนชั้นล่าง (Lower class) สองคือ กลุ่มของชนชั้นกลาง (Middle class) และสุดท้ายคือ กลุ่มของชนชั้นบน (Upper class) อันขยายความแล้ว ได้แก่

กลุ่มชนชั้นล่าง (Lower class) หมายถึง บุคคลที่มีคุณลักษณะต่างๆ ตามตัวชี้วัด (indicators) ดังนี้

- มีโครงสร้างทางการเงินหรือระดับรายได้ ตั้งแต่ ๕,๕๕๕ บาท ต่อเดือนลงมา
  - มีโครงสร้างทางสังคมหรือระดับการศึกษา ที่ต่ำกว่าระดับปวช. มัธยมศึกษา หรือเทียบเท่าลงมา
  - มีโครงสร้างทางการเมืองหรือลักษณะของอาชีพ ที่มีเกียรติภูมิและประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมน้อย
- จำเป็นต้องใช้กำลังแรงงานมากเป็นพิเศษ มักจะได้ผลตอบแทนกลับมาในลักษณะที่ไม่มีแน่นอนอยู่เลย ทั้งที่เป็นรายวัน หรือรายสัปดาห์ มากกว่ารายเดือน โดยส่วนใหญ่จะมีอาชีพเป็นพนักงานลูกจ้างระดับล่าง ทั้งในภาครัฐและเอกชน ตลอดจนผู้ประกอบการอาชีพทั้งที่มีฝีมือ ไม่มีฝีมือ และผู้ให้บริการระดับล่างอื่นๆ อาทิ เสมียน ช่าง ขับรถรับจ้าง กรรมกร เป็นต้น

กลุ่มชนชั้นกลาง (Middle class) หมายถึง บุคคลที่มีคุณลักษณะต่างๆ ตามตัวชี้วัด (indicators) ดังนี้

- มีโครงสร้างทางการเงินหรือระดับรายได้ ที่อยู่ในช่วงระหว่าง ๑๐,๐๐๐ - ๔๕,๕๕๕ บาท ต่อเดือน
- มีโครงสร้างทางสังคมหรือระดับการศึกษา ที่อยู่ในช่วงระหว่าง ระดับปวศ. อนุปริญญา ไปจนถึงระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า
- มีโครงสร้างทางการเมืองหรือลักษณะของอาชีพ ที่มีเกียรติภูมิและประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมปานกลาง ต้องใช้ทั้งกำลังสมองและแรงกายควบคู่กันไปในการดำเนินงาน มักจะได้ผลตอบแทนกลับมาในลักษณะที่ค่อนข้างจะแน่นอน เป็นรายเดือน โดยส่วนใหญ่จะมีอาชีพเป็นผู้บริหารระดับกลาง ทั้งในภาครัฐและเอกชน หรือนักวิชาชีพชั้นกลาง อาทิ นักวิชาการ ครู ข้าราชการ นักข่าว นักเขียน ศิลปิน นักออกแบบ นักกีฬาอาชีพ หรือผู้ประกอบการ ผู้บริหาร นักธุรกิจ และเจ้าของกิจการระดับกลาง ตลอดจนผู้ประกอบการอาชีพบริการระดับกลางอื่นๆ เป็นต้น

กลุ่มชนชั้นบน (Upper class) หมายถึง บุคคลที่มีคุณลักษณะต่างๆ ตามตัวชี้วัด (indicators) ดังนี้

- มีโครงสร้างทางเศรษฐกิจหรือระดับรายได้ ตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ บาท ต่อเดือนขึ้นไป
- มีโครงสร้างทางสังคมหรือระดับการศึกษา ที่สูงกว่าระดับปริญญาโท หรือเทียบเท่าขึ้นไป
- มีโครงสร้างทางการเมืองหรือลักษณะของอาชีพ ที่มีเกียรติภูมิและประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมมาก ต้องใช้กำลังความคิดมากเป็นพิเศษ เมื่อเปรียบเทียบกับชนชั้นทางสังคมอื่นๆ มักจะได้ผลตอบแทนกลับมาในลักษณะที่มั่นคง เป็นรายเดือน หรือเหมารวมมากกว่านั้น ตลอดจนอาจจะขึ้นอยู่กับความพึงพอใจในการกำหนด โดยส่วนใหญ่จะมีอาชีพเป็นผู้บริหารระดับสูง ทั้งในภาครัฐและเอกชน หรือนักวิชาชีพชั้นสูง อาทิ องคมนตรี รัฐมนตรี อธิบดี ทูต ผู้ใช้วิชาชีพทางกฎหมาย ทหารและตำรวจชั้นนายพล แพทย์ผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยหรือต่ำกว่า วิศวกร หรือผู้บริหาร นักธุรกิจ และเจ้าของกิจการระดับใหญ่อื่นๆ เป็นต้น

* ระดับช่วงของเกียรติภูมิทางอาชีพ และเกณฑ์การจำแนกชนชั้นที่ละเอียดชัดเจนขึ้น ปรากฏอยู่ในส่วนของภาคผนวก ก และ ก ตามลำดับ

๑.๗ ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ จะทำการจำกัดกรอบการศึกษาออกเป็นทั้งหมด ๔ ประเด็นด้วยกัน อันได้แก่

๑.๗.๑ เพลงชาติไทยฉบับที่จะทำการศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้นั้น ได้ถูกจำกัดไว้แต่เพียง เพลงชาติไทยฉบับที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน อันได้ถูกประพันธ์ทำนองขึ้นโดย พระเจนดุริยางค์ (ปิติ วาทยะกร) เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ควบคู่ไปกับเนื้อร้องที่ได้ถูกประพันธ์ขึ้นโดย หลวงสารานุประพันธ์ (นวล ปาจิณพยัคฆ์) เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๒ โดยในที่นี้ตามปรกติวิสัยแล้ว เพลงชาติฉบับดังกล่าว ได้ถูกเปิดและสามารถได้ยินได้ฟังกันได้เป็นประจำทุกวัน ในเวลา ๘.๐๐ นาฬิกาตรง หรือ ๘ โมงเช้า และ ๑๘.๐๐ นาฬิกาตรง หรือ ๖ โมงเย็นของทุกวัน ตามสถานที่ต่างๆ อาทิเช่น สถานที่ราชการ สถานศึกษา หรือสถานที่สาธารณะ และอื่นๆ

ในกรณีนี้เพื่อมิให้เกิดความสับสน ผู้วิจัยจึงได้จำแนกเพลงชาติไทยฉบับที่จะใช้ศึกษาดังกล่าวนี้ ออกเป็นอีก ๒ ส่วน ตามความเหมาะสมของทั้งการวิจัยในเชิงคุณภาพและในเชิงปริมาณ ดังต่อไปนี้

๑.๗.๑.๑ สำหรับในส่วนของการวิจัยในเชิงคุณภาพ อันจะต้องลงลึกศึกษาไปถึงตัวบทของเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบันนั้น เพลงชาติฉบับที่ใช้ในการศึกษาได้หมายเฉพาะไปถึง เพลงชาติไทยฉบับที่เป็นหนึ่งในเพลงสำคัญของแผ่นดิน ตามมติของคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งสำนักงานส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจ ที่ถูกแต่งตั้งขึ้นโดยคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้มอบหมายให้น.อ. ณรงค์ แสงบุญชัย ร.น. เป็นผู้ปรับปรุงและอำนวยเพลง อีกทั้งยังได้จัดทำ เผยแพร่ และกำหนดให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐอื่นๆ รวมไปถึงสถานีโทรทัศน์ และสถานีวิทยุต่างๆ ตลอดจนขอความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งทางภาคเอกชน และบุคคลทั่วไป ให้ใช้เป็นมาตรฐานของทางราชการแบบเดียวกันหมดทั่วทั้งประเทศ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่ผ่านมา

๑.๗.๑.๒ สำหรับในส่วนของการวิจัยในเชิงปริมาณ อันจะต้องลงลึกศึกษาไปถึงผลกระทบที่เกิดจากการได้ยินได้ฟังของผู้รับสารนั้น เพลงชาติฉบับที่ใช้ในการศึกษาได้หมายสรุปถึง เพลงชาติไทยโดยภาพรวมทั้งหมดที่ชนชั้นทางสังคมหนึ่งๆ เคยผ่านประสบการณ์ของการได้ยินได้ฟังมาโดยตลอด นับตั้งแต่เริ่มจำความได้ ขยายความแล้วก็คือ ผู้วิจัยไม่ได้มีเจตนาหมายเน้นไปที่เพลงชาติไทยฉบับที่มีการเปิด หรือสามารถได้ยินได้ฟังกันได้ ณ ช่วงเวลาใดช่วงเวลาหนึ่ง อิริยาบถใดอิริยาบถหนึ่ง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งเป็นพิเศษแต่อย่างใด

๑.๗.๒ งานวิจัยชิ้นนี้ จะทำการศึกษาเรื่องของเพลงชาติไทยนี้ ไว้เฉพาะแต่ที่อยู่ใน ปริณมทลของบทเพลงซึ่งออกมาในรูปของเสียงเพลงบรรเลงพร้อมเสียงร้องเท่านั้น หาได้ขยาย หมายรวมไปถึงในส่วนที่เป็นเพลงบรรเลงเพียงอย่างเดียว ตลอดจนที่เป็นวีดิทัศน์ภาพประกอบอื่นๆ แต่อย่างใดไม่

๑.๗.๓ งานวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในส่วนของการศึกษาเชิงปริมาณ ซึ่ง ในที่นี้หมายถึง ชนชั้นทางสังคมต่างๆ ไว้เฉพาะแต่เพียงผู้ที่มีการดำเนินชีวิตอยู่ภายในอาณาบริเวณ ทั้ง ๕๐ เขตของกรุงเทพมหานครเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่ากรุงเทพมหานครนั้น เป็นเมือง หลวงซึ่งมีความสำคัญ อีกทั้งยังมีบทบาทอย่างใหญ่หลวงต่อการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศชาติ ไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ดังนั้นแล้วการทราบถึงความสำนึกและความรักชาติของคนต่างชนชั้นใน กรุงเทพมหานคร จึงไม่เพียงแต่เปรียบเสมือนกับการล่วงรู้ถึงทิศทางการเดินทางของประเทศไทยใน อนาคตเท่านั้น หากแต่ยังเป็นการช่วยชี้แนะแนวทางที่ที่ควรเตรียมพร้อมรับมือ ต่อสิ่งที่กำลังจะ เผลิย อยู่ไม่มากก็น้อยด้วยเช่นกัน

๑.๗.๔ เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้นั้น จะทำการศึกษาเรื่องของเพลงชาติไทย ในลักษณะข้าม ส่วน หรือที่เป็นภาคตัดขวาง (cross-sectional studies) ภายในระยะเวลาหนึ่งๆ อันจำกัดเท่านั้น ด้วยเหตุนี้เองผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะทำการวางกรอบของช่วงเวลาในการศึกษา ให้อยู่ภายใน ระยะเวลาที่พอเหมาะพอสม ซึ่งไม่มากหรือน้อยจนเกินไป โดยทั้งนี้จะจำกัดกรอบเวลาที่เก็บ รวบรวมข้อมูลไว้แต่เพียง ๓ เดือน นับตั้งแต่ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ ไปจนถึงเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ เท่านั้น บวกกับเวลาที่จะใช้ทำการวิเคราะห์และนำเสนอข้อค้นพบอีก ๒ เดือน นับตั้งแต่ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ไปจนถึงเดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงนับได้เป็นเวลารวมของการ ทำงานวิจัยชิ้นนี้ทั้งสิ้น ประมาณ ๕ เดือนด้วยกัน

๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้นั้น ผู้วิจัยมีความคาดหวังเป็นอย่างสูงว่า ผลลัพธ์ของข้อสรุปหรือข้อค้นพบที่ ได้ รวมไปถึงผลงานวิจัยโดยองค์รวมนั้น น่าจะมีแก่นสารสำคัญและสามารถนำไปใช้เอื้ออำนวยให้ยัง ประโยชน์ได้ในหลายๆ ทาง ไม่ว่าจะทั้งประโยชน์อันเกิดแต่การประยุกต์ใช้เพื่อสังคมส่วนรวม (Application value) ไปจนถึงประโยชน์อันเกิดแต่การอุบัติขึ้นใหม่ขององค์ความรู้ใหม่ๆ ในทาง วิชาการ (Theoretical value) ขยายความตามลำดับแล้ว ได้แก่

๑.๘.๑ ผู้วิจัยคาดหมายว่า งานวิจัยชิ้นนี้ จะสามารถร่วมประยุกต์นำไปใช้เป็นแรงผลักดันและกระตุ้นให้ทั้งทางภาครัฐบาลไทย และสถาบันทางสังคมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว เรื่อยไป ตลอดจนทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไล่ลง ไปจนถึงแต่ละปัจเจกบุคคลในชาติ ให้ได้สำนึกระลึกถึงบทบาทหน้าที่ และควมมีส่วนร่วมรับผิดชอบของตนเอง ต่อคุณค่าแห่งความดี ความงาม และความสำคัญของเพลงชาติไทย มากพอเพียงที่จะลงมือกระทำการปฏิบัติอะไรบางสิ่งบางอย่างให้เกิดแก่นสารสัมฤทธิ์ และสารประโยชน์ตามมา ทั้งนี้อาจจุดประกายเริ่มต้นแห่งความเป็นเอกภาพ ตั้งแต่การอบรมบ่มเพาะ และปลูกฝังเยาวชนคนไทยให้ร่วมกันเกิดความรู้สึกรักชาติ ไม่ทางใดก็ทางหนึ่งเป็นประเดิม ก็คงจะเป็นการประเสริฐมิใช่น้อยเลย

๑.๘.๒ ผู้วิจัยมุ่งหวังว่า งานวิจัยในครั้งนี จะสามารถนำไปใช้ส่งเสริม สนับสนุน และสร้างสรรค์ ตลอดจนต่อยอดให้เกิดองค์ความรู้ทางวิชาการสายนิเทศศาสตร์ใหม่ๆ ให้บทบาทวิวัฒนาการก้าวไกลมากยิ่งขึ้น โดยในกรณีดังกล่าวนี้ ได้แก่ องค์ความรู้ใหม่ที่ว่าความสำนึก และความรักชาตินั้น สามารถที่จะสื่อสารกัน ได้ ผ่านทางบทเพลงที่ได้ถูกสอดแทรกความหมายและบรรจุประพันธ์ขึ้นมาั่นเอง

ทั้งนี้และทั้งนั้น ท้ายที่สุด ภายหลังจากที่งานวิจัยชิ้นนี้ ประสบผลสัมฤทธิ์โดยสมบูรณ์เรียบร้อยแล้วนั้น ผู้วิจัยยังมีเจตนารมณ์สำคัญอีกประการหนึ่ง ที่จะการนำผลของข้อสรุปหรือค้นพบ และข้อเสนอแนะซึ่งได้รับ ไปเสนออื่นให้แก่กระทรวงวัฒนธรรมในการวางนโยบายหรืออย่างอื่นที่นอกเหนือไปจากนี้ เพื่อเป็นการจุดประกายแรกเริ่มให้กับงานวิจัยชิ้นนี้ ให้ยังประโยชน์อันเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนและจับต้องได้ยิ่งๆ ขึ้นสืบไป

ณ จุดนี้ หลังจากที่ได้ผ่านพ้นการกล่าวนำอรัมภบท ถึงทั้งที่มาและความสำคัญของปัญหาอันเกี่ยวเนื่องกับเรื่องของเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน ประเด็นของปัญหาหลักและปัญหานำวิจัย วัตถุประสงค์ ข้อสันนิษฐาน ข้อตกลงเบื้องต้น นิยามศัพท์ ขอบเขต ตลอดจนประโยชน์ของการวิจัย ที่ผู้วิจัยคาดหวังว่าจะได้รับ ไปอย่างละเอียดและเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้วนั้น สิ่งซึ่งขาดไม่ได้ในขั้นตอนการดำเนินงานต่อมา ที่ผู้วิจัยจำเป็นจะต้องสืบเสาะ ค้นคว้า ประมวลสรุป และประยุกต์เข้ามาประกอบใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ในอันที่จะกล่าวถึงในส่วนต่อไปนั้น ก็คือ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอยู่ในปริมณฑลของเรื่องที่ผู้วิจัยกำลังดำเนินงานอยู่นี้ ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง อันมีรายละเอียดปรากฏอยู่ในหน้าถัดไป